

Žalm 136 – Jeho milosrdenství je věčné pořád dokola

1. čtení: Ž 103,1-13

Kázání: Ž 136

Bratři a sestry,

znáte tohle? Čeho je moc, toho je příliš. A nebo: Nic se nemá přehánět, všeho moc škodí, všeho s mírou. A nebo: Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne. Tomu se říká lidová moudrost. Doufám, že vás tyhle prupovídky štvou alespoň trochu jako mě. Ale něco na tom je. Prostě nic se nemá přehánět. Ale co má teda znamenat tenhle žalm? Víte kolikrát je tam napsáno, že jeho milosrdenství je věčné? 26krát. A ten žalm má jenom 26 veršů. Pořád dokola: Jeho milosrdenství je věčné. To přece je příliš, to je přehánění, v tom není žádná míra. To ucho se mělo už dávno utrhout.

Žalm je báseň, na to nesmíme zapomínat. Ale co je to za báseň, když se v ní pořád dokola říká to samé? Že Boží milosrdenství je věčné. To už je snad i trochu otrava. A člověk, když to čte, tak to po chvíli začne přeskakovat. A začne ho už zajímat jenom to, co jiného se tam ještě píše. Protože to, že jeho milosrdenství je věčné, už umí člověk na zpaměť. A tady vychází najevo, jak dobré je číst básně nahlas. Protože to pak nejde vynechávat a přeskakovat. A člověk to musí číst dokola a dokola. Proč? Protože přesně tohle potřeboval ten básník, žalmista říci. Představuji si to takhle: Ten člověk poznal Boha, nějak se s ním setkal a zůstal s pusou dokořán. A po nějaké době, když už trochu vystřízlivěl a podíval se kolem sebe, na svět, na to, co má za sebou i na to, co ho ještě čeká, jedině co mohl říci bylo právě tohle: Jeho milosrdenství je věčné.

Nevím, jak jste poznali Boha vy a jak o něm mluvíte. Když se vás někdo zeptá, jaký je ten váš Bůh je. A nebo když to prostě někomu potřebujete sdělit. Když někomu něco vysvětlujete a najednou zjistíte, že musíte mluvit o Bohu, aby to vaše sdělení dávalo smysl, bylo pravdivé. A nebo když si to potřebujete urovnat sami v sobě, jaký je ten Bůh vlastně je. Nevím, co vás napadá. Je to Otec, tak mu říkáme v Otčenáši. Je spravedlivý. Všechno ví. Nic mu neunikne. Je všude. No prostě je to Bůh. Vševědoucí, všudypřítomný a všemocný. Tak to říkají teologové už hodně dlouho. A co kdyby nejlepší Boží charakteristikou bylo právě tohle? Že jeho milosrdenství je věčné. To ostatní třeba taky, ale to není tak důležité. Souhlasili byste s tím?

Myslím, že ne. To je přece hrozně málo, říci o Bohu jenom tohle. Ano, je milosrdný, odpouští nám a přijímá nás a má nás rád. Ale to přece není všechno. Je přece důležité taky říci, že je to Bůh spravedlivý a mocný, že všechno stvořil a na vše dává pozor, že po nás lidech taky něco chce. Že si nemůžeme dělat chceme. Že ho máme poslouchat. To přece nejde říci jenom to, že je milosrdný. No jo, ale tady v tom žalmu se nic jiného neříká.

Protože když tohle člověk pozná a přijme, už není potřeba říkat nic jiného. Už není potřeba si Boha představovat nějak jinak. Tohle stačí. Ano, samozřejmě že je Bůh veliký, mocný spravedlivý stvořitel a Pán vesmíru. A na začátku a na konci toho všeho je tohle: Jeho milosrdenství je věčné. To ostatní je jenom vysvětlení tohohle.

Když Bible mluví o Bohu, vždycky je to v příbězích nebo v básních. Nejlepším Božím popisem je příběh. I v tom dnešním žalmu to tak je. Vypráví se tam příběh. Jak Bůh dobře stvořil svět a jak se o nás postaral. Jak za námi přišel a dál šel s námi. Jak s námi byl, když nám bylo dobře a měli jsme radost, ale taky když jsme se dostali do problémů a průšvihů. Když někdo nebo něco zaútočilo a chtělo nás to zničit. Bůh byl s námi i a postaral se o nás. Když se objevil nějaký farao, který si nás z nás chtěl udělat otroky, nebo nějaký Síchon a Óg, kteří nás chtěli úplně zničit, stál na naší straně a dal nám zvítězit. Tady možná stojí za to vysvětlivka. To je sice pěkné, že jeho milosrdenství k nám, vlastně k Izraeli, je věčné, ale co chudák farao a ti jeho vojáci? Co chudák Síchon s Ógem? Vždyť je pobil a zahubil, tak jaké milosrdenství? To si Bůh vždycky jenom někoho vybere a k tomu je milosrdný? To ne. Tenhle žalm píše člověk, který má s Bohem vztah. A když se objevil nepřítel, který ho chtěl zničit a vyvraždit všechny jeho blízké, Bůh stál na jeho straně. Na straně toho slabšího, na straně oběti. Tehdy boj znamenal opravdu boj o život. Dneska je to jiné. Dneska po světě nechodí Síchonové a Ógové. Dneska po světě chdí třeba vyděrači a podvodní podomní prodejci vysavačů za sto tisíc, kteří ještě mají v záloze razítko exekutora, když jim naletíte, a kteří se snaží člověka zničit spíš finančně. Tak si to vyprávění o králích převed'te třeba na tohle. Někjaký vyděrač s razítkem exekutora se rozhodne, že oškube nějakou starou babičku. A nechá ji podepsat nesmyslně nevýhodnou smlouvu. A chudák babička pak přijde o střechu nad hlavou, protože se nemá jak bránit. Co byste takovému zmetku vyděračskému udělali? Dali ho k soudu a poslali na hodně dlouho sedět. A bylo by to milosrdenství? Vždyť byste ho tak připravili o zisk. Tak jaké milosrdenství? Samozřejmě, milosrdenství je zastat se té babičky a toho zmetka potrestat. Tak tohle je význam i těch slov o faraonově vosku, Síchonovi a Ógovi. To všechno byli podobní zmetci, kteří si z lidí chtěli udělat otroky nebo je vyvraždit a zbohatnout na tom, co měli. Význam všech těch příběhů o Božím chození s lidmi je: Jeho milosrdenství je věčné.

Když po téhle zemi chodil Ježíš a učil nás, kdo je to Bůh, říkal to pořád dokola. Třeba v tom příběhu o tátovi, který měl dva syny a ten mladší se na tátu vykašlal, vzal si peníze a všechny je rozházel. No a pak se vrátil. A co na to Táta? Přijal ho se slzami a s velkými oslavami zpět. To je Bůh. Ten milosrdný. Kde je tam řeč o spravedlnosti a soudu? Nikde. Protože Bůh je spravedlivý právě v tom, jak je k nám milosrdný. A když nás Ježíš učil, jací máme být my lidé, jak máme naplnit ten Boží obraz v nás, říkal pořád dokola to samé. Buďte milosrdní. Těm největším duchovním snaživcům, kteří znali Bibli nazpaměť a každou vteřinu svého života se jenom a jenom chtěli líbit Bohu, těm říkal: Běžte a uče se, co znamená: milosrdenství chci, a ne oběť. Protože to stačí. To všechno ostatní, chození do kostela, modlitby, dávání peněz do sbírky, chválení Pána Boha, čtení Bible, to všechno má pramenit z toho jednoho a vést k tomu jednomu. Být milosrdný. Až by to šlo říci i filosoficky: Smyslem lidského života tady na zemi je: Být milosrdný k druhým lidem.

Dnes odpoledne budeme s dětmi v kostele hrát adventní hru o Jonášovi. Můžete se přijít podívat. Celý ten příběh o Jonášovi a velké rybě, která ho spolkla a o tom městě Ninive, je o milosrdenství. Vlastně o tom, že Boží milosrdenství je věčné. Jeho milosrdenství s tím hnusáckým městem Ninive ale i s tím troubou prorokem Jonášem.

Všichni si malujeme obrázky Boha. Ne tužkou na papír. Ale v sobě. Nosíme v sobě obraz Boha a tenhle obraz nás ovlivňuje. Hodnotíme podle něj sebe, ostatní lidi i to, co se děje. A Život i Bible nás znovu a znovu nutí ty obrázky měnit. Někdy gumovat a překreslovat, někdy něco doplnit, někdy ten obraz úplně rozrhat a začít znova. Zkuste si ten vlastní obraz Boha prohlédnout. A jestli na začátku i na konci, nahoře i dole, vlevo i v pravo, prostě kolem celého toho obrazu není veliký rám Božího milosrdenství, tak se obávám, že to asi nebude dobrý a pravdivý obraz. Jestli vás můžu poprosit, zapamatujte si z té mojí dnešní promluvy jednu věc: jestli Bůh nějaký je, pak je takový, že Jeho milosrdenství je věčné.